

เรื่อง ระเบียบทฤษฎา-นบพระ-มาฆปุณณมี

รายละเอียด

บทนำ

การดำเนินการทำงานการสร้างสรรค์ ชุด ระเบียบทฤษฎา-มาฆ-ปุณณมี มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแสดงในงาน ประเพณีนบพระ-เล่นเพลง วันเพ็ญเดือนสามหรือวันมาฆบูชา วิธีดำเนินการใช้หลักการสร้างสรรค์ โดยยึดหลัก การสร้างสรรค์ระเบียบชุดใหม่ที่มีองค์ประกอบของการแสดงระบำ การออกแบบท่ารำ การออกแบบเครื่องแต่งกาย การทำเพลงและดนตรีประกอบการแสดง การแปรรูปแบบแถว อุปกรณ์ประกอบการแสดง การคัดเลือกนักแสดง ในการดำเนินการได้ศึกษาท่าหลักจากท่ารำพื้นฐาน รำแม่บท รำเพลงช้าเพลงเร็ว และมีท่าประดิษฐ์ขึ้นใหม่ เพื่อให้เป็นท่าเฉพาะในชุดการแสดงเช่น ท่ารำบูชาไหว้พระโดยเลียนแบบท่ามาจากภาพรูปปั้นนางรำที่ปรากฏใน พิพิธภัณฑ์สถานจังหวัดกำแพงเพชร เครื่องแต่งกายได้เลียนแบบมาจากภาพแกะสลักของรูปปั้นนางรำบางส่วน การแปรรูปแบบแถวให้เกิดความงามและเปลี่ยนแปลงสายตาผู้ชม ในการแสดงชุดนี้ได้แบ่งการแสดงออกเป็นสองช่วง ช่วงที่หนึ่งเป็นการเกริ่นนำเพื่อบูชาพระไตรรัตน์มีบทร้องกำกับในการแสดงและตีภาษาท่าตามบทร้อง ช่วงที่สอง เป็นการแสดงตามทำนองเพลงที่กำหนดไว้มีท่อนช้าและเร็วตามลำดับลักษณะการแสดงของกระบวนท่ารำได้ ประดิษฐ์ขึ้นให้สอดคล้องกับทำนองเพลงและมีความหมายของท่ารำในการบูชาพระรัตนตรัย

การสร้างสรรค์ระเบียบชุดนี้สามารถนำไปใช้เพื่อการแสดงในพิธีเปิดงานนบพระ-เล่นเพลง และสามารถนำไปใช้ แสดงในโอกาสต่างๆ ได้และยังเป็นการแสดงชุดหนึ่งที่เป็นการสืบสานนาฏศิลป์ไทยและยังเป็นการทำนุบำรุง

ศิลปะและวัฒนธรรมของไทยได้อีกทางหนึ่งด้วย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเพณีนบพระ-เล่นเพลง เป็นประเพณีสำคัญของจังหวัดกำแพงเพชรจัดขึ้นทุกปีในวันเพ็ญเดือนสาม เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีของกำแพงเพชรไว้ให้ชนรุ่นหลัง สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีหน้าที่ในการจัดการแสดงพิธีเปิดงานและได้รับมอบหมายจากจังหวัดกำแพงเพชรให้จัดการแสดงพิธีเปิดงานประเพณีนบพระ - เล่นเพลง เป็นประจำ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของงานประเพณี จึงได้คิดประดิษฐ์ท่ารำขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการแสดงพิธีเปิดและในการแสดงเวทีกกลางในงานนี้ โดยสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ทั้งหมด เช่น สร้างสรรค์เพลง ท่ารำ เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบในระบำชุด ระบำพุทธบูชา “นบพระ - มาฆปุรณมี” เพื่อใช้ในการแสดงพิธีเปิดงานประเพณีนบพระ - เล่นเพลงของจังหวัดกำแพงเพชร และเพื่อเป็นเอกลักษณ์เฉพาะงานประเพณีนบพระ - เล่นเพลง ของจังหวัดกำแพงเพชรต่อไป

“พุทธบูชา” หมายถึง การบูชาพระพุทธเจ้า, เครื่องบูชาพระพุทธเจ้า

“นบพระ” หมายถึง ไหว้พระ

“มาฆปุรณมี” ตรงกับวันเพ็ญเดือนสาม กล่าวกันว่าเป็นวันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญยิ่ง มีการประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นที่ตั้งแห่งความศรัทธาเลื่อมใส มีการทำบุญ ตักบาตร การฟังธรรมเทศนา การเวียนเทียน เพื่อเป็นการบูชาระลึกถึงพระรัตนตรัย และเหตุการณ์สำคัญที่พระพุทธเจ้าทรงประทานโอวาทปาฏิโมกข์ กล่าวถึงหลักธรรมคำสอนอันเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา การไม่ทำความชั่วทั้งปวง เป็นการบำเพ็ญความดี ทำให้จิตใจผ่องใส เพื่อเป็นหลักปฏิบัติของพุทธศาสนิกชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างระบำชุดเฉพาะใช้ในพิธีเปิดงานประเพณี นบพระ-เล่นเพลง
2. เพื่อเป็นการสืบสาน ส่งเสริม เผยแพร่งานด้านนาฏศิลป์เพิ่มมากขึ้น

วิธีดำเนินงาน

ในการค้นคว้าข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และวารสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
2. การสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น
3. สร้างสรรค์เพลง
4. ออกแบบท่ารำ การแปรแถว
5. ออกแบบเครื่องแต่งกาย
6. ออกแบบอุปกรณ์การแสดง

7. ฝึกซ้อม
8. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
9. บันทึกเทป
10. อธิบายท่ารำ ทำรูปเล่ม

การศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์

ท่ารำ

ประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้ท่ารำในท่ารำแม่บท และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ มาร้อยเรียงให้สอดคล้องและมีความหมายในการสักการบูชาพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดความงามตามลักษณะนาฏศิลป์ไทย

ท่ารำพิเศษ โดยแกะท่ารำมาจากรูปปั้นที่ปรากฏในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดกำแพงเพชร ท่าไหว้ ท่าภมรเกล้า

แนวคิดการออกแบบเครื่องแต่งกาย

เนื่องจากการแสดงเป็นการบูชาพระรัตนตรัย จึงมีความสงบ การออกแบบจึงเลือกให้มีสีนวลตา เย็นตา ลักษณะคล้ายชุดไทยจีบหน้านาง แต่ตกแต่งให้ดูแปลกตา ห้อยด้วยชายผ้าจีบหนึ่งชั้น ใส่เสื้อสีครีม คอปิดมิดชิด มีแขนเพื่อให้เกิดความสุภาพเรียบร้อย เพราะแสดงที่วัดวาอาราม ประดับด้วยเครื่องประดับพองาม

อุปกรณ์ประกอบการแสดง

ใช้พานพุ่มดอกบัวบูชา การบูชาพระพุทธเจ้ามีอยู่ 2 วิธี คือ

1. อามิสบูชา คือ การบูชาด้วยสิ่งของ อันได้แก่ ดอกไม้ รูป เทียน ภัตตาหาร คาว หวาน สิ่งที่เป็นวัตถุทั้งปวง เป็นการเสียสละ ฝึกตนให้ รู้จักการแบ่งปัน การบริจาค และการให้ทาน
2. ปฏิบัติบูชา คือ การบูชาด้วยการกระทำ ด้วยการประพฤติปฏิบัติ ลงมือกระทำจริง ปฏิบัติจริง ทั้งทางกาย วาจา และที่สำคัญที่สุด คือ ทางใจ ทางจิตวิญญาณ

เพลง

แต่งขึ้นใหม่โดยใช้เพลงสาธุการ (สาธุการเปิดโลก) เป็นโครงสร้างของเพลง

แนวคิดในการประพันธ์เพลง

ระบำชุดนี้เป็นการแสดงความเคารพและบูชาพระรัตนตรัย นบไหว้พระซึ่งในการประกอบพิธีทางศาสนา ได้นำเพลงสาธุการมาบรรเลงในการไหว้และเคารพบูชาใช้ได้กับศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ ผู้ประพันธ์ได้นำช่วงเพลงสาธุการเปิดโลกมาประพันธ์เป็นโครงสร้างของเพลง

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ชัชชัย พวกดี ได้เล่าให้ฟังว่า การต่อเพลงสาธุการอย่างถูกต้อง จะทราบ

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ว่า ในเพลงสาธุการจะมีวรรคพิเศษอยู่วรรคหนึ่งเรียกว่า “พระเจ้าเปิดโลก” วรรคพระเจ้าเปิดโลกนี้ได้นำมา ประพันธ์เพลง ระบายพุทธบูชาเป็นโครงสร้างของเพลงระบายพุทธบูชา “นบพระ-มาฆ-ปุรณมี”

อัตราจังหวะเพลง เป็น 2 ชั้น ท่อน 1 และท่อน 2

อัตราจังหวะเพลงชั้นเดียว ท่อน 1 และท่อน 2

คำร้อง เพลงระบายพุทธบูชา “นบพระ-มาฆ-ปุรณมี”

นบพระมาฆะฤกษ์	อมรเบิกทุกสถาน
โบราณแก่เล่าตำนาน	น้อมสักการพระศาสดา
ถึงพร้อมพระไตรรัตน์	เจ็ดจรัสพระพุทธา
เป็นเอกพระศาสดา	ทั่วโลกาสรรเสริญคุณ
ด้วยเดชสักการะ	พลวะช่วยนำหนุน
นบพระบูชาคุณ	จงถึงพร้อมบูชาเทอญฯ

อาจารย์อนุลักษณ์ อาสาสู

13 กุมภาพันธ์ 2559

โน้ตเพลงพุทธบูชา “นบพระ – มาฆ-ปุรณมี”

ประพันธ์โดย ชัชชัย พวกดี

2 ชั้น/ท่อน 1

---ท ---รี้ -ล-ท -รี้-- ช่มรี้ท -รี้-- -ทริล ทลชม
 ---- -ท-ล -ช-ล -ท-รี้ -ททท รีม-รี้ -ร-ม -ช-ล
 ---ล -ล-ล -มรี้ท -ล-ช ---ร ---รี้ --ช่ม รี้ท-ล
 ---ล -ล-ล -ร-ม -ช-ล ---- -ช-ม ชมลช -ม-ร

ท่อน 2

รี้มรี้ ทริล (รี้มรี้ ทริล) ลลทล ชลทม (ลลทล ชลทม)
 --มม ชมนท --ชช ลชมร --ลล ทลชม มรี้ทล ----
 ---ล -ล-ล -มรี้ท -ล-ช --รี้ รี้-ด ดัด-ท ทท-ล
 ---ล -ล-ล -ร-ม -ช-ล ---- -ช-ม ชมลช -ม-ร

ชั้นเดียว/ท่อน 1

-รรร -ม-รี้ -ทริล ทลชม -มมม -ช-ม -ล-ม -ช-ล

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

-ลลล ชลทรี -ม่-รี -ท-ล ทลชม ชล-- ชมลช -ม-ร

ท่อน 2

รื่มรื ทรืมืล (ลลทล ชลทม) ลลทล ชลทม (มมชม รมชล)

--ลล ทลชม --มม รมชล --รม ชล-- ชมลช -ม-ร

เครื่องดนตรีประกอบด้วยใช้วงโบราณ

ปี่ใน	1	เลา
ฆ้องใหญ่	1	วง
ซอสามสาย	1	คั่น
ตะโพน	1	ใบ
ฉิ่ง	1	คู่
กระจับปี่	1	ตัว
กรับพวง	1	คู่

จำนวนผู้แสดงและเวลาที่ใช้ในการแสดง

ผู้แสดงจำนวน 8, 10, 12 หรือขึ้นอยู่กับโอกาสและความเหมาะสมของงาน

เวลาที่ใช้ในการแสดง 8.20 นาที

สรุปผล

สรุปการสร้างสรรคร์

1. ได้สร้างสรรคร์ระบำชุดพุทธานุชาบพระ-มาฆ-ปุรณมี เป็นการสร้างสรรคร์ระบำชุดใหม่ 1 ชุด

2. ผลของการศึกษาการสร้างสรรคร์ระบำชุดใหม่เพื่อนำไปใช้ในการแสดงพิธีเปิดงานนบพระ-เล่นเพลง ในรูป

แบบระบำสร้างสรรคร์ขึ้นใหม่มีองค์ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

- การออกแบบท่ารำ
- การออกแบบเครื่องแต่งกาย
- การสร้างสรรคร์แต่งเพลงประกอบชุดการแสดง
- การแปรรูปแถว

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

- การคัดเลือกนักแสดง
- อุปกรณ์ประกอบการแสดง

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการทำการวิจัยงานสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์มีองค์ประกอบมากจึงมีความจำเป็นที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ เพื่อให้มีงานวิจัยในลักษณะนี้มากขึ้นและยังเป็นการช่วยกันและพัฒนางานด้านนาฏศิลป์ให้คงอยู่ต่อไปและนอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ไทยต่อไป

คำสำคัญ : ระบำพุทธบูชา กำแพงเพชร

ที่มา : <https://acc.kpru.ac.th/KPPStudies/index.php?title=ระบำพุทธบูชา-นบพระ-มาฆปุรณมี>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2022-07-19

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=2127&code_db=610004&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology